

Sygn. VPa 56/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Leżańska

Sędziowie: SSO Mariola Mastalerz (spr.), SSR(del.) Beata Grabiszewska

Protokolant: Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K., R. P., J. S.

L. Z., A. O., M. N., E. S.

przeciwko (...)w likwidacji w R.

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego (...)w likwidacji w R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku IV Wydziału Pracy

z dnia 17 września 2013r. sygn. IVP 296/12

uchyla zaskarżony wyrok wstępny i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Sądowi Pracy w Radomsku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt V Pa 56/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 20 września 2012 roku skierowanym przeciwko (...)– S.A. w likwidacji w R. powód R. P. wnosił o:

- zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 18.861,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy;
- zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

W pozwie z dnia 20 września 2012 roku skierowanym przeciwko (...)– S.A. w likwidacji w R. powód L. Z. wnosił o:

- zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 42.050,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy;

- zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

W pozwie z dnia 29 października 2012 roku skierowanym przeciwko (...)– S.A. w likwidacji w R. powód J. S. wnosił o:

- zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 30.739,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy;

- zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

W pozwie z dnia 21 listopada 2012 roku skierowanym przeciwko (...) – S.A. w likwidacji w R. powód B. K. wnosił o:

- zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 17.725,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy;

- zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

W pozwie z dnia 29 listopada 2012 roku skierowanym przeciwko (...) – S.A. w likwidacji w R. powód W. O. wnosił o:

- zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 16.380,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy;

- zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

Postanowieniami z dnia 31 października i 29 listopada 2012 roku Sąd Rejonowy – Sąd Pracy połączył wszystkie sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W odpowiedziach na pozew pozwana (...)– S.A. w likwidacji w R. wносиła o oddalenie powództw w całości.

Wyrokiem wstępnym z dnia 17 września 2013 roku Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w Radomsku w sprawie sygn. akt IVP 296/12 uznał roszczenie za usprawiedliwione co do zasady.

Sąd Rejonowy ustalił, iż powód R. P. był pracownikiem pozwanej (...)– S.A. w likwidacji w R. do dnia 7 sierpnia 1995 roku na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych.

Po zakończeniu zatrudnienia powód otrzymywał świadczenie rentowe z uwagi na niezdolność do pracy.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 15 marca 2012 roku wydanym w sprawie IV P 22/12 Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy zobowiązał pozwą (...)– S.A. w likwidacji w R. do wydania powodowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez cały okres zatrudnienia.

W dniu 16 kwietnia 2012 roku powód złożył do organu rentowego wniosek o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 8 maja 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał powodowi emeryturę od dnia 1 kwietnia 2012 roku w kwocie 2.052,44 złotych.

Powód L. Z. był pracownikiem pozwanej (...)– S.A. w likwidacji w R. do dnia 30 kwietnia 2009 roku na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych.

Powód przed uzyskaniem emerytury pracował jako ochroniarz przez cztery miesiące, a w wcześniej pobierał świadczenie przedemerytalne.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 15 marca 2012 roku wydanym w sprawie IV P 21/12 Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy zobowiązał pozwą (...)– S.A. w likwidacji w R. do wydania powodowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez cały okres zatrudnienia.

W dniu 28 maja 2012 roku powód złożył do organu rentowego wnioski o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 9 lipca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał powodowi emeryturę od dnia 27 maja 2012 roku w kwocie 2.615,43 złotych.

Powód J. S. był pracownikiem pozwanej (...)– S.A. w likwidacji w R. do dnia 30 września 1991 roku na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych. Powód przed uzyskaniem emerytury pobierał świadczenie przedemerytalne.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 3 lipca 2012 roku wydanym w sprawie IV P 161/12 Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy zobowiązał pozwą (...)– S.A. w likwidacji w R. do wydania powodowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez cały okres zatrudnienia.

W dniu 31 lipca 2012 roku powód złożył do organu rentowego wnioski o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 5 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał powodowi emeryturę od dnia 1 lipca 2012 roku w kwocie 2.485,02 złotych.

Powód B. K. był pracownikiem pozwanej (...)– S.A. w likwidacji w R. do dnia 17 grudnia 1998 roku na stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych.

Powód przed uzyskaniem emerytury pobierał świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 września 2012 roku wydanym w sprawie IV P 201/12 Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy zobowiązał pozwą (...)– S.A. w likwidacji w R. do wydania powodowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez cały okres zatrudnienia.

W dniu 10 października 2012 roku powód złożył do organu rentowego wnioski o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 22 października 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał powodowi emeryturę od dnia 1 października 2012 roku w kwocie 1.492,00 złotych.

Powód W. O. był pracownikiem pozwanej (...)– S.A. w likwidacji w R. do dnia 31 października 2005 roku na stanowisku ślusarza.

Powód przed uzyskaniem emerytury pobierał świadczenie przedemerytalne.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2012 roku wydanym w sprawie IV P 181/12 Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy zobowiązał pozwą (...)– S.A. w likwidacji w R. do wydania powodowi świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez cały okres zatrudnienia.

W dniu 24 stycznia 2012 roku powód złożył do organu rentowego wnioski o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 10 października 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał powodowi emeryturę od dnia 1 stycznia 2012 roku w kwocie 2.734,50 złotych.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał roszczenia powodów za usprawiedliwione co do zasady. Podstawą żądania odszkodowania wskazywaną przez stronę powodową był przepis art. 471 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 kodeksu pracy. Pozwany pracodawca nie wydał powodom świadectw pracy ze wskazaniem stosownie do treści art. 97 § 2 k.p. informacji dotyczących okresu pracy powoda w warunkach szczególnych, co uniemożliwiło powodowi ustalenie uprawnień do wcześniejszego świadczenia emerytalnego po ukończeniu przez niego sześćdziesiątego roku życia.

Stosownie bowiem do treści § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze pracodawca ma obowiązek wydawania zaświadczenia stwierdzającego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach bez uprzedniego wniosku pracownika lub żądania organu rentowego.

Zaniechanie pozwanego pracodawcy w tym zakresie stanowiło, w ocenie Sądu Rejonowego niewykonanie obowiązków wobec pracownika i dawało podstawę do skutecznego domagania się naprawienia szkody jaka powstała z tego tytułu. Szkodę w przypadku powodów stanowiła różnica między pobieranymi przez nich świadczeniami przedemerytalnymi i rentowymi a wysokością świadczenia emerytalnego.

Jednocześnie nie budziło wątpliwości Sądu Rejonowego, że odpowiedzialność za niedopełnienie lub nienależyte dopełnienie obowiązku prawidłowego wpisania w świadectwie pracy okresów pracy powodów wykonywanej w szczególnych warunkach i wynikłą z takiego zachowania szkodę ponosi pracodawca na podstawie kodeksu cywilnego. Sąd Rejonowy wskazał, że takie stanowisko prezentowało też orzecznictwo Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 13 października 2004 roku, II PK 36/04 (OSNP z 2005/8/106) wywiódł tezę, że: pracownik może na podstawie art. 471 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 kodeksu pracy dochodzić od pracodawcy naprawienia szkody wyrządzonej niewydaniem w terminie lub wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy (art. 99 § 1 i 2 k.p.) innej niż utrata zarobków w związku z pozostawaniem bez pracy.

Podstawę odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną pracownikowi wskutek odmowy poświadczenia zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, wynikającej z nienależytego wykonania obowiązku prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i akt osobowych pracownika (art. 99 pkt 9a k.p.), stanowił, jak wskazał Sąd Rejonowy art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że to na pozwanym pracodawcy spoczywał obowiązek prawidłowego wykazania okresów pracy powodów w warunkach szczególnych. Sąd Rejonowy podkreślił, że świadectwo pracy jest wprawdzie dokumentem informacyjnym, potwierdzającym stan faktyczny i jako takie nie stanowi samodzielnego źródła praw i obowiązków wynikających ze stosunku pracy ale nie umniejsza to jego znaczenia, gdyż jest dokumentem mającym wartość dowodową przy ustalaniu uprawnień i świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego, w tym ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego i rentowego, a także określenia wysokości tychże świadczeń.

Podsumowując Sąd Rejonowy stwierdził, że skoro przepisy nakładają na pracodawcę obowiązek wydania pracownikowi właściwego (kompletnego) świadectwa pracy, a o jego kompletności decyduje między innymi zamieszczenie w jego treści informacji niezbędnych do ustalenia uprawnienia z ubezpieczenia społecznego, to naruszenie przez pracodawcę tego obowiązku i wyrządzenie szkody wywołanej brakiem informacji lub podaniem błędnych informacji rodzi po stronie pracodawcy odpowiedzialność odszkodowawczą, której podstawę stanowi art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Reasumując Sąd Rejonowy stwierdził, że roszczenia powodów zawarte w pozwie obejmujące odszkodowanie z tytułu różnicy między pobieranymi świadczeniami rentowymi i przedemerytalnymi a świadczeniem emerytalnym były usprawiedliwione co do zasady.

Mając powyższe na względzie Sąd Rejonowy na podstawie art. 318 § 1 k.p.c. wydał wyrok wstępny.

Powyższy wyrok **zaskarżyła apelacją pozwana Spółka** zarzucając Sądowi I Instancji naruszenie prawa materialnego polegające na:

- naruszeniu art. 99 k.p. poprzez jego niezastosowanie, a zastosowanie jako podstawy prawnej roszczeń art. 471 k.c.;
- naruszenie art. 471 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, bowiem prawidłowa wykładnia normy pozwalała jedynie na oddalenie powództwa;

- naruszenie art. 361 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie – uznanie zasadności roszczenia przy braku adekwatnego związku przyczynowego między wskazywaną przez powoda szkodą, a faktem wydania niewłaściwego świadectwa pracy;

- naruszenie art. 354 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez ich pominięcie przy ustaleniu podstawy odpowiedzialności pozwanej Spółki,

Pozwany wskazał także na naruszenie przepisów prawa procesowego polegające na nieprawidłowym zastosowaniu art. 318 § 2 k.p.c. i wydaniu wyroku wstępnego, gdy Sąd uprawniony był do wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie.

W konkluzji skargi apelacyjnej pozwana Spółka wniosła o zmianę wyroku wstępnego w całości poprzez oddalenie powództwa.

Postanowieniem z dnia 21 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc zawiesił postępowanie apelacyjne od dnia 19 lutego 2014 roku oraz na podstawie art. 180 § 1 pkt 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc podjął zawieszono postępowanie z udziałem następców prawnych zmarłego W. O.: A. O., M. N. i E. S..

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

zważył co następuje :

Zaskarżony wyrok podlega uchyleniu z powodu nie rozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji.

Podnieść należy , przy uwzględnieniu treści art. 386 § 4 k.p.c., że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Pojęcie „istoty sprawy” dotyczy jej aspektu materialnego, a więc nie rozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnej pozwu, jak też skierowanych do niego zarzutów merytorycznych i w swoim rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest przedmiotem sprawy (por. wyrok SN z dnia 12 września 2002, IV CKN 1298/00, LEX nr 80271, wyrok SN z dnia 23 września 1998r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22).Rozpoznanie istoty sprawy łączy się - mówiąc najogólniej - z rozważeniem oraz oceną poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń.

W niniejszej sprawie biorąc pod uwagę treść żądania powoda zasądzenie odszkodowania tytułem naprawienia szkody wyrządzonej wydaniem niewłaściwego świadectwa pracy koniecznym było ustalenie w pierwszej kolejności czy zaistniały przesłanki odpowiedzialności cywilnej pozwanego.

Sąd Rejonowy winien był ustalić kiedy powstała szkoda i w jakiej wysokości. Należy wskazać, iż pozwana Spółka kwestionowała zarówno prawo powoda do odszkodowania jak i wysokość dochodzonej kwoty. Po ustaleniu zaistnienia szkody koniecznym było ustalenie czy szkoda pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem pozwanego. Sąd Rejonowy nie odniósł się do powyższej kwestii, a zarzut braku adekwatnego związku przyczynowego był podnoszony przez pozwaną Spółkę już w odpowiedzi na pozew.

W przypadku ustalenia faktu zaistnienia szkody i odpowiedzialności za jej powstanie spoczywającej na pozwanym Sąd Rejonowy winien był rozpoznać zarzut przedawnienia roszczenia. Zasadność tegoż zarzutu skutkuje wygaśnięciem roszczenia, a w konsekwencji oddaleniem powództwa.

Przy braku przedawnienia roszczenia, Sąd I Instancji winien był rozpoznać zarzut braku współdziałania powoda przy realizacji przez pozwanego obowiązku wydania prawidłowego świadectwa pracy.

Brak istotnych ustaleń dotyczących powyższych kwestii oraz nierozpoznanie zarzutów pozwanego mogących stanowić podstawę negatywnego rozstrzygnięcia o żądaniach powoda skutkuje nierozpoznanie tym samym istoty sporu, co musi skutkować wydaniem orzeczenia kasatoryjnego przewidzianego w art. 386 § 4 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien w pierwszej kolejności ustalić czy zaistniała szkoda, w jakiej wysokości i kiedy ona powstała, czy szkoda ta jest normalnym następstwem działania lub zaniechania pozwanej Spółki. Pozytywny wynik powyższych ustaleń pozwoli Sądowi I Instancji na rozpoznanie zarzutu przedawnienia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji